

Eskatologi i judisk tradition

Judendomen = messiansk religion

vad skiljer dessa två messianska judendomar
från »vanlig» judisk messianism?

Bibeln om den kommande världen

- denna värld ska följas av en kommande värld

Postbiblisk litteratur om den kommande världen

- tro på Messias nära förestående ankomst
- messianska födelsevåndor
- i den kommande världen sker belöning / bestraffning
- de dödas uppståndelse
- eskatologiskt »helvete» respektive »paradis»

Qumranlitteratur om den kommande världen

- tro på de sista dagarnas nära förestående ankomst
- stort eskatologiskt krig före »sista dagarna»
- två messiasgestalter: en prästerlig, en kunglig
- i den kommande världen sker belöning / bestraffning
- de dödas uppståndelse?
- nytt tempel

»Normativ» judendom om den kommande världen

- de dödas uppståndelse
- nytt tempel
- messias ankomst
- alla judars återkomst till Israel

Passiv messianism kontra aktiv messianism

Moderna tänkare

- ✓ Arthur A Cohen: »Messianism is not mysticism, it is ... historical realism.»
- ✓ Steven Schwarzschild: »Jewish eschatology is the metaphysical as well as ethical absolutization of morality.»
- ✓ Judisk mystik?

Luriansk kabbala och messianism

Tzimtzum

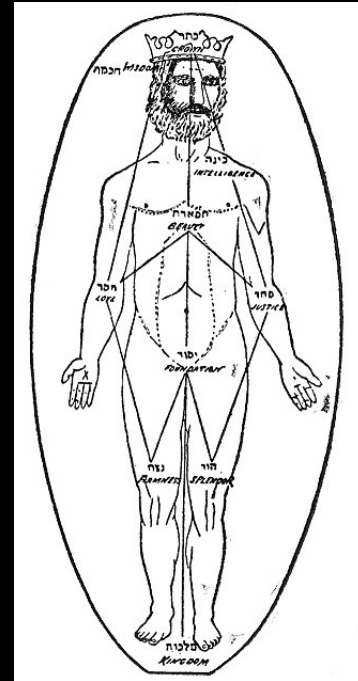
»Guds tillbakadragande»

Shvirat ha-kelim

»Kärlens krossande»

Tikkun

»Helande, återställande»

Chassidism och messianism

Forskare: chassidism = »undertryckt messianism»
fokus flyttad från messianism => devekut

Chassidism och messianism

Baal Shem Tov:

»En sällsynt fågel flög förbi kungens palats och slog sig ner i toppen på en palm. Kungen vill fånga fågeln och uppmanade sin hovmän att skapa en mänsklig stege, så att kungen kunde klättra upp och ta fast fågeln. Trots att endast kungens starkaste män valdes ut var det en som sviktade, och den mänskliga stegen rasade.

På samma sätt är det med oss. En helig man förlitar sig på stöd av mindre heliga män som i sin tur förlitar sig på män av ännu lägre helighet för att kunna nå toppen av det heliga och föra ner Guds kärlek. Men om en byggdel sviker faller hela bygget.»

Nachman från Brestlov (1772-1810)

Barnbarn till Baal Shem Tov

Stor vikt vid tro, enkelhet, glädje; uppmanade anhängare att klappa i händer, dansa och sjunga under bön

Efter resa till Israel => ökat messianskt medvetande

Hävdade att hans själ var den messianska själ som tidigare funnits hos Moses, Simon ben Jochai, Isak Luria och Baal Shem Tov – och att han själv var den siste i kedjan.

Likutei Moharan: bön ska vara messias »vapen»

Nachman från Brestlov (1772-1810)

Kraften av sann bön kommer genom sefira 9 = Josef = symbol för sexuell renhet; kan fås genom att följa Josefs exempel

Genom att rikta denna bön mot Jakob (sefira 6), förmedlad genom *zaddik ha-dor*, skapas rätt balans i den övre världen

Med bön – förmedlad genom en *zaddik* – kan messiansk tid uppnås

Menachem Mendel Schneerson (1902-1994)

Förintelsen = messiansk födslovånda

Uppmuntrar anhängare att öka antalet
mitsvot

1970-t: Mitsva-tanks / »sändebud» mm
=> för att öka halakhisk medvetenhet

1980-t: Messianska spekulationer kring
Schneerson

Menachem Mendel Schneerson (1902-1994)

Luriansk kabbala i botten
kombinerad med ökad halakhisk
observans

Frigöra gudomliga gnistor

Messianismens potentiella »farlighet»

Ex. Shabbtai Zvi => anti-halakha?

Ex. Kook och religiös sionism => fundamentalism?